

Taristuministri määruse „Taristuministri 25.02.2025 määruse nr 14 „Jäätmetekke ja pakendamise vältimise ja vähendamise ning korduskasutuse edendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ muutmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Taristuministri 25.02.2025 määrusega nr 14 „Jäätmetekke ja pakendamise vältimise ja vähendamise ning korduskasutuse edendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ (edaspidi ka *TAT*) reguleeritakse toetuse andmise tingimusi „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 6 „Ring- ja ressursitõhusale majandusele ülemineku edendamine“ raames ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite rakendamiseks.

Toetust kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetmete nimekirjas meetmes number 21.2.4.1 „Ringmajanduse korraldamine“ ja sekkumises nr 21.2.4.13 „Jäätmetekke ja pakendamise vältimine ja vähendamine, toodete korduskasutuse edendamine“.

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 41 lõikega 1.

Eelnõukohase määrusega täpsustatakse erinevate toetuste minimaalset summat, kohalike omavalitsuste toetuse minimaalset osakaalu suurendatakse 40%lt 50%le, vähendatakse eraldi taotluses toodud nõuet kasvuhoonegaaside kokkuhoiu arvustamiseks ning täpsustatakse toetuse protsenti riigiabi andmise korral.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakonna ringmajanduse ja finantseerimise valdkonna juht Mihkel Krusberg (e-post mihkel.krusberg@kliimaministeerium.ee, tel 605 5903), Toomas Luhse (töösuhe lõpetatud) ja finantsosakonna struktuuritoetuste nõunik Eerika Purgel (e-post eerika.purgel@kliimaministeerium.ee, tel 626 0709). Määruse eelnõu õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (e-post rene.lauk@kliimaministeerium.ee, tel 626 2948). Keeletoimetaja oli Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeetoimetaja Aili Sandre (aili.sandre@just.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 11 punktist.

Punktiga 1 täpsustatakse Tartu regiooni mõistet, et toetuse saajatel oleks üheselt arusaadav, mida see mõiste tähendab.

Punktiga 2 parandatakse teksti jäänud tehniline viga.

Punktiga 3 vähendatakse toetuse minimaalset summat. Muudatus on vajalik, kuna sekkumise eesmärgi saavutamiseks on vaja teha ka väiksemaid investeeringuid.

Toetuste, mis aitavad vähendada või väldivad toidujäätmete teket Eestis, minimaalne summa on 5000 eurot (enne 10 000 eurot) ja maksimaalne summa 200 000 eurot projekti kohta. Toetuste, mis parandavad pakendi ringlussevõetavust pakendidisaini rakendamise kaudu Eestis, minimaalne summa on 25 000 eurot (enne 50 000 eurot) ja maksimaalne summa 500 000 eurot projekti kohta. Toetuste, mis loovad või laiendavad korduskasutuspakendite kasutamise võimalusi Eestis, minimaalne summa on 25 000 eurot (enne 50 000 eurot) ja maksimaalne summa 2 000 000 eurot projekti kohta.

Punktidega 4–7 ja 11 suurendatakse maksimaalset toetuse osakaalu kuni 70%ni, kuna jäätmereformi saavutamiseks on vaja toetuste abil vältida ja vähendada jäätmeteket ja pakendamist ning edendada korduskasutust. Kohalikele omavalitsustele kehtestatakse toetuse uued määrad.

Punktiga 8 tunnistatakse kehtetuks välistus anda toetusi ka suurettevõtetele. See on oluline eelkõige just jäätmereformi elluviimiseks ning aitab ellu viia „Riigi jäätmekava 2023–2028“. Toetused toetavad eelkõige selle erieesmärki 3.1: kestlik ja teadlik tootmine ja tarbimine ning jäätmetekke vältimine ja korduskasutuse edendamine. Et aidata kaasa eesmärkide saavutamisele, tuleb suurendada kohalike ressursside väärindamist, tagades samal ajal nende jätkusuutliku ning kliima- ja elurikkuse mõjusid arvestava kasutuse. See omakorda tõhustab loodusressursside kasutamist ja aitab vähendada jäätmete teket.

Punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks nõue esitada koos taotlusega eraldi projekti tulemusena vähenevate kasvuhoonegaaside kokkuhoiu arvutamise käik. See on taotlejale koormav nõue ning vajaduse korral saadakse see info RÜ-lt taotluses esitatud muu info kaudu.

Punktiga 10 antakse kindlasummalise makse korral toetuse saajale võimalus vahemakseks, kui toetuse saaja esitab taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või kõrvaltingimusega rahuldamise otsuses nimetatud tõendid vahetulemuse saavutamise kohta. Täpsustus on vajalik, sest mõnes projektis on selle olemusest lähtudes võimalik seada loogilisi vahetulemusi.

4. Eelnõu vastavus ELi õigusele

Eelnõu aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ja selle alusel antud õigusaktid.

Määruse eelnõu on muuhulgas kooskõlas järgmiste ELi määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ühissätete määrus);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi;
- Euroopa Komisjoni määrused (EL) nr 651/2014 ja (EL) 2023/2831.

5. Määruse mõju

Määrusega reguleeritava meetme tulemused aitavad ellu viia tegevusi Eesti majanduse toodete ja teenuste ressursimahukuse vähendamiseks. Toetus on ühekordne tõuge „Riigi jäätmekavas

2023–2028“ esitatud nõuete täitmiseks ning seega ei mõjuta otseselt valitsussektori eelarvepositsiooni.

6. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja rakendamise eeldatavad tulud

Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist (ÜF). Määruse rakendamisest ei oodata lisatulu riigieelarvesse.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu koostöölastati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumi, Siseministeeriumi, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Riigikantselei ja Euroopa Komisjoniga, perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seirekomisjoni liikmetega ning Riigi Tugiteenuste Keskuse ja Eesti Linnade ja Valdade Liiduga. Eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) eelnõu juhtkomisjonile. Sisulist tagasisidet ei laekunud.